

CHINA PRIN OCHII UNUI MEDIC

China through the eyes of a doctor

Conf. Dr. Corneliu D. Zeana

Cu puțină vreme înainte de lovituța din decembrie 1989, vizita lui Nicolae Ceaușescu în Republica Populară Chineză a fost precedată și însoțită de un mare număr de reprezentanți ai vieții științifice și culturale. Partea chineză a trimis liste cu invitați, care n-au putut fi refuzate. În acest mod am plecat în China, ca invitat al Academiei Chineze, iar la întoarcere am scris cartea *Trei secole după Milescu. Jurnal paralel*. Am revenit în China după 30 de ani, în septembrie 2017, pe linie scriitoricească, delegația română purtând discuții cu reprezentanți ai Uniunii Scriitorilor Chinezi pe tema protecției drepturilor de autor. În acest răstimp, China s-a transformat spectaculos, iar realitățile de la fața locului nu prea corespund cu ceea ce ni se inculcă, acuza de comunism întunecând imaginea acestei țări. China nu este o țară comunistă și nu își propune să evolueze în această direcție. Nu are nimic din

comunismul criminal impus de Lenin, care a costat viața a zeci de milioane de oameni și al cărui model, la fel de criminal, a fost impus și la noi, reeducarea de la Pitești reprezentând o culme a monstruoșității. China de astăzi nu preia și nu copiază nici un fel de modele din afară. Nu o putem încadra schematic într-o anumite terminologie politică, dar, constrânși de obligația de a aplica o etichetă în baza căreia să putem opera, am defini-o prin doi termeni: național și socialism, deci un fel de național-socialism *sui generis*. Principala trăsătură a chinezului de azi este patriotismul, dragostea de țară, mândria de a face ceva pentru binele comun, iar sacrificiul suprem nu este o vorbă goală. Chiar și lui Mao Ze Dong i se iartă multe mari greșeli pentru că este perceput ca un patriot. În războiul din Coreea al anilor '50, intervenția americană a fost privită ca o amenințare la adresa Chinei, care a permis volunta-

Adresa de corespondență:
CMI Dr. Grigore Bușoi, Str. Apusului nr. 63, București
E-mail: grigore.busoi@yahoo.com

rilor săi să lupte. Fiul lui Mao a plecat printre primii și a căzut în luptă. Cu toate că actualul președinte al Chinei, Xi Jinping, a fost un adversar al ideilor maouiste de revoluție culturală, fiind persecutat pentru aceasta în vremea respectivă, nu a dărâmat mausoleul lui Mao și nu i-a înlocuit chipul de pe bancnote. Istoria Chinei a întors pagina peste perioada neagră a revoluției culturale.

Președintele Xi a decretat eradicarea sărăciei până în anul 2020. Dat fiind ritmul de creștere al bunăstării generale, ținta va fi atinsă, probabil, mai devreme. Mentalitatea chineză este profund impregnată de spiritul confucianist, care așază drept virtuți fundamentale pietatea parentală, prețuirea strămoșilor, dragostea față de aproape (ca de tine însuși, spunea Confucius), cinstea și spiritul de dreptate.

Populația îmbătrânită, în mare creștere în urma politicii copilului unic, este o preocupare majoră. Vârșnicii au prioritate pretutindeni, la orice ghișeu, de pildă. Medicii de teren îi vizitează frecvent, s-a construit o rețea de spitale dedicate geriatriei, la fiecare cinci ani, bătrânilor li se acordă un spor consistent la pensie pornind de la ideea că la vârștele înaintate nevoile personale sunt mai mari (întreținerea, deplasările, îngrijirile medicale, toate sunt mai costisitoare). Căminele de bătrâni au standarde ridicate. Există un număr imens de tineri care fac voluntariat pentru îngrijirea vâșnicilor, mai cu seamă a celor care viețuiesc singuri, cu care întrețin conversații, le furnizează cărți, le citesc celor cu vederea redusă, la fac curat în locuință, pe scurt, îi tratează ca și cum ar fi părinții lor. Tinerii se înscriu la facultățile de medicină din vocație, nu pentru bani sau ca să plece în străinătate. Medicii nu primesc absolut nimic de la pacienți, o astfel de faptă este aspru sancționată, așa cum stau de altfel lucrurile și în vestul Europei sau SUA. În felul acesta, ei practică medicina ca pe o artă distribuită tuturor,

fără ca mintea să le fie parazitată de gândul unor câștiguri ilegale. Pentru orele suplimentare (sărbători, program prelungit etc.), medicii sunt plătiți dublu sau chiar triplu dacă lucrează în condiții dificile. La noi, înainte de 1989, circumscripțiile medicale teritoriale erau catalogate ca obișnuite, grele și foarte grele, iar asigurarea cu medici, în profunzimea țării, era mulțumitoare.

Pe lângă facultățile de medicină de tip occidental, care se plasează la standarde foarte ridicate, există și cele tradiționale, având aceeași durată de studii și, de regulă, ceva mai dificile. Acupunctura este o artă greu de deprins, iar farmacopeea tradițională are circa 100.000 de rețete. Limbajul celor două tipuri de medicină este reciproc incomprehensibil. Există mari spitale în care se practică exclusiv medicina tradițională. Vă imaginați cum e să fii farmacist într-un astfel de spital tradițional!

În China, sănătatea este privită holistic, iar ocrotirea sănătății ca problemă de stat are o accepțiune mult mai cuprinzătoare decât modelul foarte îngust și lipsit de perspective al Ministerului Sănătății de la noi, care nu conlucrează nici măcar cu Ministerul Educației sau cu cel al Mediului. Medicina preventivă este prioritară, iar sănătatea este privită ca strâns legată de mediu. Ministerul Sănătății din China colaborează foarte strâns cu cel al Împăduririi. China este angajată într-un uriaș program de împădurire. Pe cel care sacrifică parcul unui oraș în favoarea betoanelor sau taie o pădure la ras, cum se face la noi, îl așteaptă pedeapsa cu moartea, deoarece, prin fapta sa, ca rezultat al corupției, a cauzat moartea a sute sau mii de oameni, în perspectivă, prin alterarea mediului. Principiul dreptății este suprem, de aici decurge această atitudine. Nu există medic în China care să nu fi participat direct la campaniile de împădurire. Este mândria oricărui chinez de a fi plantat câțiva copaci, iar grija față de aceștia este greu de imaginat. În marile lor orașe nu am văzut nici măcar un copac schilodit prin tăierea ramurilor așa cum se petrec lucrurile în București, de pildă, până și în parcuri sau cimitire. Ni s-au arătat copaci vechi de o mie și chiar trei mii de ani, în parcul-cimitir unde este mormântul lui Confucius și, exclusiv, deosebit de strict, pe bază de documente doveditoare, sunt îngropați și descendenții săi, pe un teritoriu destul de vast, dar lipsit de monumente funerare. Sunt conservate templul, pavilionul de predică și câteva clădiri rezervate împăraților care veneau în pelerinaj. Aleea spre temple este bordată cu statui. Copacii bătrâni sunt sprijiniți cu tiranți sau cercuri metalice. La noi, în urma tăierii coroarelor, mulți copaci s-au uscat. Bucureștiul va plăti

cu câteva sute de morți suplimentare anual alterarea calității aerului în urma masacrării coroanelor cu frunziș. Se pot tăia doar crengile uscate. Suprafața totală a frunzelor este cea care contează, nu tulpinile. Câți oameni au fost accidentați de copacii căzuți pe timp de furtună? Mai degrabă, panourile publicitare au făcut victime. Să le interzicem?

Pe marile artere din Beijing se pot vedea lozinci. Am rugat să ni se traducă. Acestea ilustrează, în general, idei sau precepte medicale. Iată un exemplu: calitatea aerului este esențială pentru sănătate. Protejați copacii! Altele vorbesc despre alimentație sau despre comportamentul civilizată, iar chinezii se conformează. Actele de vandalism – cum ar fi furtul unor piese de bronz de pe monumente, spargerea geamurilor vagoanelor de tren, degradarea mobilierului urban etc. – sunt de neimaginat aici.

Toți cetățenii beneficiază de asistență medicală. Desigur, medicina costă, astfel încât pentru orice act medical pacientul plătește circa 10% din valoare, uneori mai mult, dacă sunt necesare medicamente de import. Există sisteme de sprijin pentru oamenii foarte săraci, care nu sunt tratați ca niște paria, oamenii străzii au dispărut, aceștia fiind preluați de rețeaua de aziluri.

Câteva cuvinte despre calitatea învățământului medical. Mulți universitari de performanță, din SUA sau UE, de pildă, au revenit în ultima perioadă în China, deși salariile sunt mai mici în țara lor. În România, orice tentativă de acest fel a fost blocată cu obstinație, înainte și mai cu seamă după 1989. Universitățile, dominate de-acum de foștii comuniști, i-au respins.

În China, fraudă științifică, plagiatul, notele false puse în catalog contra bani sau falsul în dosare atrag imediat excluderea din mediul universitar, plus sancțiuni juridice. La noi, toate acestea se practică cu nonșalanță, fără sancțiuni, ba chiar vinovații conduc lucrări de doctorat și li acordă alte avantaje. Comisiile de etică, deși sesizate, refuză analiza unor astfel de cazuri concrete. Ori, în China, principiul corectitudinii și dreptății este suprem. Lumea universitară chineză îndepărtează imediat, ca pe un măr putred, un astfel de personaj.

Cum se explică enormul progres înregistrat de China sub ochii noștri? Dacă rezumăm răspunsul, acesta este combaterea fermă a corupției, atât de tolerată la noi, mai cu seamă în mediul universitar, locul unde se formează cadrele care vor conduce mâine țara. În România, mai mult de jumătate din produsul țării se scurge prin canalele oculte ale corupției, iar Parlamentul României se străduiește să promoveze legi care să-i facă scăpați pe infractori. În China, confiscarea averii nejustificate legal se practică fără discuție. În acest an, considerat crucial în orientarea politică a Chinei, s-a hotărât continuarea în formă și mai dură a politicii de combatere a corupției. Este motivul pentru care medicii chinezi nu doresc să părăsească țara, dimpotrivă, fluxul deplasării medicilor se face către patria lor. În China nu există medici care să dețină averi fabuloase a căror origine este obscură, adesea dobândite în urma funcțiilor deținute în Ministerul Sănătății sau în alte structuri de stat.

China de astăzi este un miracol în fața căruia n-ar trebui să stăm cu ochii închiși.